

Законодавець визначає перелік осіб, що зобов'язані зберігати КЕП на захищених носіях: представники органів державної влади; представники органів місцевого самоврядування; працівників державних установ, підприємств, організацій; нотаріуси; державні реєстратори та суб'єкти, що виконують їхні обов'язки згідно з уповноваженням держави.

Отже, можна зробити висновок, що поняття «електронно-цифровий підпис» наразі є застарілим, і в подальшому для забезпечення процедур електронного документообігу доцільно використовувати формулювання «кваліфікований електронний підпис».

Список використаних джерел

1. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf
2. Портал державних послуг. URL: <https://igov.org.ua/>
3. Постанова кабінету міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695 «Про затвердження державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
4. Понятие электронно-цифровой подписи. *Электронная библиотека научно-образовательной, финансовой и художественной литературы*. URL: <http://bo0k.net/index.php?p=chapter&bid=4239&chapter=7>
5. Хейдер О. В. Розробка програмного забезпечення ЕЦП для автентифікації користувачів у системах дистанційного навчання та тестування. URL: http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/4252/1/ConferenceMITandCompSysS2013_p181.pdf
6. Закон України від 22 травня 2003 року № 852-IV «Про електронний цифровий підпис». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15#Text>
7. Закон України від 05 жовтня 2017 року № 2155-VIII «Про електронні довірчі послуги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>

*Сивицька І. Г., канд. екон. наук, доц.,
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця*

ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Одним із головних завдань реалізації Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні в рамках впровадження електронного урядування є організація електронної взаємодії та формування єдиної інфраструктури міжвідомчого обміну даними документальних інформаційних систем органів виконавчої влади під час надання адміністративних послуг [1].

Система електронної взаємодії призначена для автоматизації та технологічного забезпечення обміну електронними даними між суб'єктами владних повноважень з державних електронних інформаційних ресурсів під час надання електронних послуг одними органами влади іншим, та здійснення інших повноважень відповідно до покладених на них завдань, які потребують міжвідомчої взаємодії усередині державних органів влади, а також між органами державної влади всіх рівнів, зокрема органами місцевого самоврядування. Система електронної взаємодії передбачає використання єдиних форматів, протоколів, довідників, шаблонів та класифікаторів та сервіс-орієнтованої архітектури, що є інтерфейсами прикладного програмування доступу до державних електронних інформаційних ресурсів, побудованими згідно з єдиними вимогами [2].

Розробка та реалізація такої системи в Україні здійснюється із урахуванням досвіду Європейського Союзу, передусім програми European Interoperability Framework (EIF), розробленої для забезпечення взаємодії урядів держав-членів ЄС [3].

EIF передбачає модель взаємодії, яка застосовується до всіх цифрових державних послуг і складається із чотирьох рівнів сумісності (юридичний, організаційний, семантичний та технічний), та має наскрізний компонент чотирьох рівнів – інтегроване управління державними послугами. Ключем до цілісного підходу до взаємодії, що об'єднує всі необхідні для застосування інструменти, є управління оперативною сумісністю – рішення щодо систем взаємодії, інституційних механізмів, організаційних структур, ролей та відповідальності, політики, угод та інших аспектів забезпечення та моніторингу взаємодії на національному рівні та на рівні ЄС.

Розв'язанню проблем розвитку інформаційної взаємодії органів виконавчої влади в Україні присвячено багато нормативно-правових актів: від постанови Кабінету Міністрів України від 17.07.2009 р. № 733 «Про електронний обмін службовими документами в органах виконавчої влади» до більш сучасних, основними з яких є:

- розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» (від 05.09.2012 р. № 634-р);

- постанови Кабінету Міністрів України: «Деякі питання електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» (від 08.09.2016 р. № 606); «Деякі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» (від 10.05.2018 р. № 357);

- накази Державного агентства з питань електронного урядування України: «Про затвердження форматів електронних повідомлень та обміну даними системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» (від 13.09.2018 р. № 51), від 19.10.2018 р. № 68 «Про затвердження примірної угоди про інформаційну взаємодію та примірної угоди про підключення до системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів».

Одним із найбільш складних елементів вітчизняної моделі міжвідомчої взаємодії є забезпечення організаційної сумісності – способу узгодження суб'єктами владних повноважень своїх бізнес-процесів, відповідальності та очікувань для досягнення спільних взаємовигідних цілей, що передбачає документування та інтеграцію бізнес-процесів та обміну відповідною інформацією. Саме організаційна сумісність дає змогу зробити державні електронні послуги легкоідентифікованими, доступними та орієнтованими на користувачів.

Важливим аспектом взаємодії є технічна сумісність, яка охоплює програми та інфраструктури, що пов'язують системи і послуги, та є основою для забезпечення сервісно-орієнтованого підходу, в рамках якого при використанні сервісу користувачеві не потрібно розуміти ІТ-інфраструктуру і внутрішні процеси установи, яка надає цей сервіс, а достатньо скористатися описом його (сервісу) інтерфейсу.

Одним із ключових елементів інфраструктури надання електронних послуг громадянам та бізнесу в Україні є національна система електронної взаємодії «Трембіта» – сучасне організаційно-технічне рішення, яке дає змогу будувати безпечні інформаційні міжвідомчі взаємодії між інформаційними системами суб'єктів владних повноважень через інтернет шляхом обміну електронними повідомленнями.

Система «Трембіта» створена для надання оперативного, зручного, уніфікованого, безперешкодного і надійного доступу органам державної влади та місцевого самоврядування до інформації, що необхідна їм для здійснення їхніх повноважень як в автоматичному, так і ручному режимах, передусім до даних державних реєстрів, з використанням єдиних стандартів доступу, що спрямовано на зменшення дублювання даних та підвищення рівня інтеоперабельності документальних інформаційних систем електронного урядування. Станом на березень 2021 р. до системи «Трембіта» вже підключено понад 40 державних електронних реєстрів та інформаційних систем і приєднано понад 80 органів влади та місцевого самоврядування [4].

Варто зауважити, що система «Трембіта» була створена за підтримки ЄС та базується на удосконаленій естонській платформі обміну даними «X-road» (UXP-платформа), яка є фундаментом естонського цифрового суспільства. Проєктом підтримки «EGOV4UKRAINE» програми «U-LEAD» «Трембіту» було передано Державному агентству з питань електронного урядування України, яке є її власником та адміністратором (з 02.09.2019 р. перетворено на Міністерство цифрової трансформації України).

Загалом, повноцінне впровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади в Україні буде сприяти успішній реалізації реформ децентралізації та цифрової трансформації, дасть змогу підвищити ефективність системи електронного урядування та якість надання електронних публічних послуг громадянам та бізнесу за рахунок оптимізації процесів обміну даними, зменшення витрат на документообіг, прискорення прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 918-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 27.05.2021).
2. Деякі питання електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2016 р. № 606. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/606-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.05.2021).
3. European Interoperability Framework. URL: <https://joinup.ec.europa.eu/collection/nif-national-interoperability-framework-observatory/european-interoperability-framework-detail> (дата звернення: 26.05.2021).
4. Система електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта»: веб-сайт. URL: <https://trembita.gov.ua/ua> (дата звернення: 25.05.2021).

*Анісімова О. М., д-р екон. наук, проф.,
Ковальська Л. А., д-р іст. наук, доц.,
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця*

СПЕЦІАЛЬНІ ВИДИ ДОКУМЕНТАЦІЇ ТА СПЕЦІАЛЬНЕ (ГАЛУЗЕВЕ) ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО

В інформаційній системі сучасного документообігу важливу роль відіграють документи, їхня форма, вид, зміст та наповнення. У практичному житті зустрічаємо найчастіше управлінську документацію, яка супроводжує усі процеси життєдіяльності суспільства. Крім того, в інформаційному середовищі є спеціальні (галузеві) документи, які відбивають специфіку окремої сфери та галузі побутування інформації. Їхня специфіка та змістове наповнення, особливості реалізації стосуються діяльності певних структур (фінансова, стратегічна, науково-технічна тощо) і потребують спеціальних знань документознавця / діловода.

Загальновідомо, що документ як систему, властивості та функції документа, його структуру, класифікацію документів, методи й способи документування вивчає дисципліна документознавство. Об'єктну складову документознавства як науки та навчальної дисципліни визначають всі види, жанри та форми, системи і підсистеми документів, спеціально створені для поширення та зберігання інформації. Предметну складову документознавства становить визначення видів, структури і властивостей документа, закономірностей його створення та